

La Generalitat té sobre la taula tres peticions per buscar a Lleida minerals per a usos industrials com or, tungstè i cobalt, la qual cosa suposa un gir respecte a les més de cent explotacions mineres que proveeixen el sector de la construcció. De forma paral·lela, sorgeixen projectes per recuperar antigues mines tancades com a atractiu turístic.

REPORTATGE RECURSOS NATURALS

La mineria vira cap a la indústria i el turisme reviu mines tancades a Lleida

Davant de la majoria de les explotacions a cel obert, dedicades a la construcció

R. RAMÍREZ / M. MOLINA

LLEIDA | La mineria agafa un nou rumb a Lleida, una vegada tancades les últimes mines de carbó i després d'anys en què l'extracció de minerals ha estat al servei de la construcció. La gran majoria de les 119 explotacions obertes es dediquen a extreure grava, sorra, pedra calcària i sorrenca, així com argiles i guix. Aquest fet contrasta amb almenys tres projectes per investigar la presència al subsòl lleidatà de minerals per a usos industrials: or per a joieria i microxips; tungstè i cobalt per a components electrònics. D'altra banda, també busquen altres materials utilitzats en aliatges metàl·lics o per a pigments, com monacita, casiterita, ilmenita, zircó i rútil.

Plans per a noves explotacions mineres comencen a obrir-

OPOSICIÓ

Algunes propostes per buscar minerals a Lleida afecten espais naturals i topen amb oposició

se camí, en ocasions amb oposició dels territoris afectats, mentre que antigues mines i el seu entorn són objecte de projectes per convertir-les en atractius turístics. Les galeries sota terra són cosa del passat a Lleida, on tota l'extracció de minerals es fa a l'aire lliure. Només queden cinc mines subterrànies a tot Catalunya i són a les comarques de Barcelona. Els projectes que la Generalitat té sobre la taula només demanen per ara d'indagar la presència de minerals. Proposen fer-ho mitjançant sistemes no invasius, basats en l'anàlisi de camps electromagnètics, i també mitjançant perforacions de fins a 150 metres de profunditat.

Això últim és precisament el que planteja Neometal Spania al municipi d'Alt Àneu, un dels projectes miners més discutits a l'afectar 27,5 quilòmetres quadrats al Parc Natural de l'Alt Pirineu. També ha topat amb oposició la proposta de Cobalt Rock SL, que vol extreure cobalt a Baix Pallars, a prop del pantà de Montcortès. El temor a contaminació de les aigües. al deteriorament del paisatge i a un augment del trànsit de vehicles pesats són alguns

La cimentera de Xerallo es va proveir de pedres del seu entorn i de carbó de Malpàs.

Carbó i pedra del Pirineu per fabricar el ciment de les hidroelèctriques

La cimentera de Xerallo va obrir el 1951 per subministrar ciment per a les obres de les centrals hidroelèctriques del Pirineu. Es va proveir per fer-ho de pedres de pedra calcària del seu entorn i, en els seus primers anys, va fer servir com a combustible el carbó de la mina de Malpàs, que arribava a través d'un telefèric que tenia freqüents avaries.

Les pilones es conserven encara a l'entrada del poble, que va sorgir com una colònia de treballadors al voltant del complex industrial. Va arribar a fregar els 400 habitants en el moment del seu tancament, l'any 1973. Aleshores havia conclòs el gruix de les obres de centrals hidroelèctriques i, en conseqüència, la rendibilitat de la fàbrica de ciment s'havia vist considerablement reduïda. A partir de llavors, el poble es va anar quedant buit i ara tot just un parell de famílies l'habituen durant tot l'any.

Per la seua part, la mina de Malpàs havia deixat ja molt abans de subministrar combustible a la planta, ja que en els seus últims anys va adoptar el gasoil com a font d'energia.

PATRIMONI HISTÒRIC

Un filó encara poc explotat que rep més de 9.000 persones cada any

El turisme basat a recuperar el patrimoni miner i la indústria que s'hi associa atreu cada any més de nou mil persones a Lleida i en localitats del seu entorn com Mequinensa, una de les que han apostat de forma més decidida per aquesta activitat.

El municipi aragonès acull el Museu de la Mina, amb una galeria habilitada per fer-la visitable i donar-hi a conèixer els 150 anys de mineria de la zona. Més de sis mil visitants van acudir l'any passat a conèixer els diferents mètodes d'extrac-

ció d'aquest mineral al llarg de la història, a través d'un veritable viatge per les entranyes de la terra.

També la Val d'Aran es va sumar anys enrere a la recuperació del seu passat miner com a atractiu turístic. Allà el

MALPÀS

Consell i estudiosos de les mines de Malpàs impulsen una ruta a peu amb senyals per donar-les a conèixer

Conselh Generau utilitza les antigues mines de zinc com a fil conductor de rutes a través de camins del Baish Aran. Així mateix, més de tres mil persones van recórrer el 2018 les mines d'Arres durant els mesos de juliol i agost. Són, ara per ara, les úniques visitables de tot Lleida.

Deteriorament

No sempre és possible obrir a visitants les galeries excava- des per miners. Moltes estan greument deteriorades i garantir la seguretat a l'interior

requeriria inversions que sovint es consideren inviables. Tanmateix, alguns municipis i comarques plantegen promocionar les velles mines a través dels elements exteriors, com construccions i mitjans per transportar els minerals. És el cas de les mines de Malpàs, a l'Alta Ribagorça, on el consell i un col·lectiu d'estudiosos d'aquesta antiga explotació minera col·laboren per crear una ruta a peu a través de les antigues instal·lacions (més informació a les següents pàgines 4 i 5).